

УДК: 633.11:631.526.3.(477.7)

Люшненко І. М. магістр
Бойчук І. В., Берднікова О. Г., кандидати с.-г. наук, доценти
Херсонський державний аграрний університет

ОБГРУНТУВАННЯ ПІДБОРУ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ДЛЯ УМОВ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Озима пшениця - основна продовольча культура в нашій державі. Саме її врожайність і рентабельність вирощування значною мірою визначають ступінь добробуту сільськогосподарських товаровиробників. На превеликий жаль, середня врожайність цієї культури в Україні в 2,5 раз нижча, ніж в країнах Західної Європи. Такий стан речей обумовлений багатьма чинниками, одним із яких є використання для посівів насіння невисоких репродукції та застарілих сортів, що не відповідають сучасним вимогам високо інтенсивного землеробства. Підвищення виробництва продовольчого зерна м'якої пшениці в значній мірі залежить від потенційних можливостей сорту і ступеню її реалізації за різних кліматичних умов та технологій вирощування. Тому ідентифікація сортового складу цієї культури з різними адаптивними властивостями і типом розвитку за параметрами екологічної пластичності і стабільності урожайності на теперішній час є надзвичайно актуальним і має важливе практичне значення. В Південному Степу України це біологічне явище сприяє активному весняному відростанню рослин при скороченому дні, що забезпечує добре використання вологи і інтенсивне формування біологічного урожаю. Використання позитивного ефекту цієї взаємодії у виробничих умовах, шляхом оптимізації сортового складу пшениці до конкретних агроекологічних умов і впровадження у виробництво сортів дворучок пшениці, як страхової культури, безумовно буде слугувати підвищенню конкурентної здатності сортів пшениці різного типу розвитку. На вирішення цих актуальних питань і були спрямовані наші дослідження.

Виклад основного матеріалу досліджень: Сорт як унікальна біологічна основа інтенсивних технологій є незамінним чинником, без якого неможливі високі врожаї. Отож, старі сорти вирощувати недоцільно: вони збиткові. Значно врожайніші, прибутковіші, а отже, й цінніші нові сорти, зареєстровані впродовж останніх років.

Підбираючи сорт озимої пшениці, треба враховувати не тільки особливості ґрунтово-кліматичних зон, а й підзон, господарств, попередників, рівнів господарювання, строків сівби, рівень інтенсивності сорту, вимоги до умов вирощування, час дозрівання, стабільність урожайності та якість продукції, стійкість до несприятливих факторів середовища, хвороб, шкідників тощо. Згідно з вимогами до умов вирощування та генетичним потенціалом, сорти останньої сортозміни можна зарахувати до таких типів.

Сорти за цим чинником бувають високоінтенсивні, напівінтенсивні та універсальні. До високоінтенсивних належать в основному низькорослі сорти -

Колумбія, Смуглянка, Палма, Ремеслівна, Київська 8, Харус, Ятрань 60, Переяславка, Пошана, Дріада1, Кірія, а із старих - Скиф'янка, Одеська 162 та інші. При підрахунку врожаю зерна озимої пшениці приймаються до уваги три основні показники: кількість, якість та структурні елементи що їх визначають. Формування врожаю зерна сортів озимої пшениці 1).

По даним таблиці ми бачимо, що найбільш врожайним був сорт Одеська 267, який сформував врожай зерна на рівні 57,4 ц з 1 га, сорт Любава одеська сформував врожай на 1,8 ц/га нижчий від Одеської 267. Низьку врожайність на рівні 50 ц/га сформував сорт Дріада 1 при малій масі 1000 зерен, що склала 29 г. Сорти озимої пшениці Селянка та Знахідка одеська сформували врожай відповідно 53,1; та 49,6 ц з одного гектара.

1. Урожайність та маса 1000 насінин сортів озимої пшениці
Середнє за 2016-2017 рр.

№ п/п	Сорт	Урожайність зерна, ц/га	Маса 1000 насінин, г
1	Одеська 267	57,4	33
2	Знахідка одеська	49,6	35
3	Селянка	53,1	36
4	Дріада 1	50,6	29
5	Любава одеська	55,6	32
НСР ₀₅ , ц/га		1,9-2,2	-

Величина врожаю зерна озимої пшениці обумовлена структурними елементами (табл. 2).

2. Структура урожаю зерна сортів озимої пшениці Середнє за 2016-2017 рр.

№ п/п	Сорт	Кущистість	Середня довжина колоса, см	Кількість зерен в колосі, шт
1	Одеська 267	13	8,3	48,0
2	Знахідка одеська	12	8,4	43,0
3	Селянка	10	7,8	33,0
4	Дріада 1	13	7,4	44,0
5	Любава одеська	13	7,9	49,0

Високі врожаї зерна озимої пшениці для сорту Одеська 267 забезпечувались високою кущистістю та середньою довжиною колоса і кількістю зерен в колосі. У сортів Знахідка одеська та Дріада 1 кількість зерен в колосі була сформована на рівні 43-49 шт., в той час як у сорта Селянка цей показник був низьким і складав 33 шт.

Таким чином, з вище викладеного видно, що серед випробуваних сортів найбільш врожайним був сорт Одеська 267 та Любава одеська, що змогли сформувати високий врожай за рахунок елементів продуктивності: продуктивної кущистості та кількості зерен в колосі.

Висновки: Таким чином, з вище викладеного видно, що серед випробуваних сортів найбільш врожайним був сорт Одеська 267 та Любава одеська, що змогли сформувати високий врожай за рахунок елементів продуктивності: продуктивної кущистості та кількості зерен в колосі. Якість зерна пшениці формується під впливом зовнішніх умов вирощування і

біологічних особливостей сортів, його якісними показниками є: вміст білку та клейковини (%), вихід хліба з 100 г борошна в см³. Хлібопекарські властивості борошна характеризують пружність, розтяжність тіста, фізичні та хімічні чинники тіста, що визначають силу борошна. Отримання високих урожаїв озимої пшениці в зрошуваних умовах, виправдано лише тоді, коли воно не дає різкого зниження якості зерна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Базалій В.В. Принципи адаптивної селекції озимої пшениці в зоні південного Степу / В.В. Базалій –Херсон: Айлант, 2004. -244 с.
2. Бондаренко В.І. та ін. Морозостійкість, зимостійкість і врожай озимої пшениці в залежності від умов зволоження і живлення рослин / В.І. Бондаренко, О.Д. Артюр, В.В. Хмара // Вісник с. - г. науки - 1975 - №10. - С. 22 - 26.
3. Генкель П.А. Засухоустойчивость и продуктивность растений / П.А. Генкель // Сельскохозяйственная биология. - 1979. - Т.14. - №3. - С. 316 - 322.

УДК 664.6/7

Мадет Г., студент, Нургалиев Е. А., канд. тезн. наук
Увакасова Г. Т., канд. техн. наук, и.о. доцента
Алматинский технологический университет

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ПИВОВАРЕННОГО РЫНКА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

На сегодня пивоваренное производство занимает важное место в перерабатывающей промышленности Республики Казахстан и является одним из инвестиционно привлекательных секторов экономики. Пивоваренные компании выпускают достаточно широкий ассортимент пива и пивных напитков, каждый из которых находит своего потребителя.

Однако, в связи с экономическим кризисом, в 2011 году пивная отрасль Казахстана не смогла остановить падение объемов производства, начавшееся во второй половине 2008 года, сократив его почти на 2% по сравнению с 2010 годом, но учитывая тот факт, что пиво - продукт достаточно рентабельный и очень популярный, а казахстанский рынок пива находится в стадии динамичного развития, вкладывать деньги в любой пивзавод очень перспективно. Именно поэтому пивоваренная отрасль Казахстана продолжает развиваться [1].

Сегодня в Казахстане есть безусловный лидер на рынке пива – компания «Эфес Казахстан», занимающая более 40% рынка и которая эту долю всячески пытается удержать. Кроме того, есть компания «Карлсберг Казахстан», у которой также значительная доля на рынке. По сути, эти две компании занимают практически 90% рынка Казахстана (рис. 1).

Несмотря на сложные экономические условия, в последние годы, в Казахстане стремительно набирает популярность качественное пиво среднего, а также дорогого класса. Чтобы удержать позиции своих брендов на рынке,